

Georg Kühlewind

A Szent Szellem megújítása

Kegyelem, részvétel és szellemi aktivitás

Traute és Fred Maltry-nak ajánlom hálával és barátsággal

Kláris Kiadó

Tartalom

A menny közelsége	7
A test	9
A Logosz a lélekben	11
A Szent Szellem változása	16
A Szent Szellem elterjedése	19
A keresztelés	24
A megnyílt ég	26
Szellem és test	30
A gondolkodás megváltása	33
Feltámadás	34
Elhagyatottság és a Szellem ígérete	36
A felhőben	38
A mennybemenetel után	40
A nyelvek és a nyelv	42
Gyógyító és pünkösdi beszéd	44
Az új megismerési út	47
A feloldás	49
A fogalmi élet átalakulása	50
Az ellenállás	53
A jelek	56
Az új	58

Az út kezdete	60
A szív a Bibliában	63
A gondolkodás melegsége	65
A megismerő érzés felé	69
Többllet	74
A lét gyökere	75
Tökéletesség	78
Üdvösség	81
A szomorúság erői	82
A vigasz	84
Tapasztalás	86
A felső érzések	87
Vigasz – még egyszer	88
Adekváció	90
Emelkedés	92
Áteresztőképesség	95
Ének	96
Az új istenség	98
Szó-lények	99
Kérdés	101
A szótlán ősnyelv	103
A menny megtisztítása	105
A kozmikus intelligencia őrizetlen útja	107
Új Ég, új Föld	108

A menny közelsége

„Elközelgett a mennyeknek országa”¹ – ez a mindenkor megrendítő közlés először Keresztelő János szájából hangzik el (*Mt* 3,2); majd újra felhangzik az Úr első prédikációjában (*Mt* 4,17), hogy aztán a tanítványok hirdessék (*Mt* 10,7). Az ország vagy a királyság (görögül *basileia*) – Isten vagy a mennyek országa vagy királysága – a cél, amelyre a kereszténység születésétől kezdve törekszik, és erről olvassuk, hogy „elközelgett”. A külsődleges szemlélő azonban az *időben* nem találja meg ezt a közelséget: sem a kereszténység születésekor, sem az azóta eltelt évezredekben és ma sem. Ezért ez a „közelség” nem lehet időbeli, hanem valami más, ugyanúgy, ahogy Rudolf Steiner sem időbeli közelségre utal, amikor ismételten azt mondja, hogy az emberiség közel van ahhoz, hogy elérje vagy átlépje a küszöböt². A mennyek országáról azt olvassuk, hogy „bennetek van” (*Lk* 17, 21); ez utat mutathat.

A fenti közlést azért olyan nehéz megértenünk, mert úgy tapasztaljuk, hogy egyre nehezebben tudunk közeledni a „mennyek országához”, a „tudatfölöttihez” – az emberi tudat forrásvidékeihez. Úgy tűnik, hogy egyre jobban mélyül a szakadék, amely elválasztja a hétköznapi tudatot ezektől a vidékektől, és amelyet egyre erősebbé váló tudatalatti erők népesítenek be. Aki a szakadék túlszárnyal felé törekszik, nem kerülheti el útközben a találkozást ezekkel az erőkkel. *Ugyanaz* a küszöb választ el bennünket a tudatalatti és a tudatfölötti erőktől: hogy a mennybe vagy a pokolba jutunk-e, ha átlépjük, attól függ, hogy *hogyan* lépjük át.

1 A bibliai idézeteket Károli Gáspár fordításában közöljük, kivéve, ahol a szerző a pontosság kedvéért eltér Luther fordításától. A Szent Lélek (vagy néha csak Lélek) kifejezés helyett a Szent Szellem (ill. Szellem) kifejezést használtuk, ami tartalmilag is pontosabb, és a jobban megfelel a német (Geist) kifejezésnek is. A Rudolf Steiner-idézeteket Böszörményi László fordításában közöljük. Steiner műveit a Rudolf Steiner-összkiadás eredeti GA (Gesamtausgabe) számaival jelöljük. (*ford.*)

2 A közönséges tudatot a magasabb tudati szintektől elválasztó küszöböt. (*ford.*)

Ha igaz, hogy a mennyek országa „közel” és „bennetek” van, akkor ennek a közelségnek azzal a központi változással kell összefüggnie, amely a kereszténység következtében az ember lelki-szellemi szerkezetében játszódott le. Ez a változás az Ige, a *Logosz testté válása*.³

³ Jn 1,14; 1Tim 3,16; Kol 1, 22; 1Jn 1,1.

A test

A „testté válás” kifejezésben a test (tulajdonképpen „hús”) természetesen nem a mai értelemben használatos, nem „izmokat” vagy valami hasonlót jelöl, hanem a *Biblia* szakkifejezése az emberi lélek törekénységére vagy gyengeségére, testhez való kötődésére, ragaszkodására. Így érthető például az, hogy „A szellem kész, de a test erőtelen” (Mt 26,41; Mk 14,38). Pál, aki jól ismeri a testi szenvedéseket, ezt írja (Rom 8,1–7): „Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jézusban vannak, kik nem test szerint járnak, hanem Szellem szerint. Mert a Jézus Krisztusban való élet szellemének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. Mert ami a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtelen vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben. Hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Szellem szerint. Mert a test szerint valók a test dolgaira gondolnak; a Szellem szerint valók pedig a Szellem dolgaira. Mert a testnek gondolata halál; a szellem gondolata pedig élet és békesség. Mert a test gondolata ellenségeskedés Isten ellen; minthogy az Isten törvényének nem engedelmeskedik, mert nem is teheti.”

Még élesebben fogalmaz a *Galátziabeliekhez írt levelében* (5,17–21): „Mert a test a szellem ellen törekedik, a szellem pedig a test ellen; ezek pedig egymással ellenkeznek, hogy ne azokat cselekedjétek, amiket akartok. Ha azonban a Szellemtől vezéreltetek, nem vagytok a törvény alatt. A testnek cselekedetei pedig nyilvánvalók, melyek ezek: házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás. Bálványimádás, varázslás, ellenségeskedések, versengések, gyűlölködések, harag, patvarkodások, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részségek, tobzódások és ezekhez hasonlóak [...]”

A „test” szó nem mindig felel meg a fenti jelentésnek⁴. Honnan lehet tudni, hogy a döntő helyen, a *János evangéliumának* prológisában a fenti példának megfelelő értelemben fordul elő? Erre a kérdésre a prológis 13. verse ad választ, amelyben éppen ennek az egyedülálló szövegnek a csúcspontját megelőzően (14. vers: „És az Ige testté lett”), Isten gyermekeiről⁵ van szó, „Akik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.” Éppen ebbe a testbe, amelyből Isten gyermekei *nem* születtek, ebbe jön a Logosz: az ember lelki gyengeségébe, ahogy a bűnösökhöz, a betegekhez és a szegényekhez, és nem a gazdagokhoz, az írástudókhoz és az egészségesekhez⁶.

Ezért azóta a szakadék innenső oldalán is megtalálható a Logosz szikrája. Pál levelei több helyen is alátámasztják, hogy a testté válást így értették: „Isten megjelent testben, megigazított⁷ Szellemben” (1Tim 3,16); „Titeket is [...] mégis megbékéltetett. Az Ő emberi testében a halál által [...]” (Kol 1,21–22).

János számára egyenesen a testté válás elfogadása vagy tagadása annak a mércéje, hogy egy szellem Istentől vagy az Antikrisztustól való-e (1Jn 4,2–3): „Erről ismerjétek meg az Isten Szellemét: valamely szellem Jézust testben megjelent Krisztusnak vallja, az Istentől van; És valamely szellem nem vallja Jézust testben megjelent Krisztusnak, nincsen az Istentől: és az az Antikrisztus szelleme, amelyről hallottátok, hogy eljő; és most e világban van már.”

4 A görög *sarx* szó sok más helyen a fentiektől eltérő jelentést hordoz, pl. azt, hogy „földi ember”.

5 Károlinál itt Isten „fiai” áll. (ford.)

6 Ebben az értelemben áll a „test és vér” Mt16,17-ben és Gal 1,6-ban.

7 Igaznak találtatott. (ford.)

A Logosz a lélekben

Azt minden kereszténység előtti hagyomány tudta, hogy a Logosz, Isten szava megtalálható a menny birodalmaiban – ma azt mondanánk, a tudatfölöttiben. A kereszténységgel azonban a Logosz beköltözött a lélek területére, „lakozék mi közöttünk”⁸ (Jn 1,14). A Logosz tehát azóta a szakadék mindkét oldalán otthonos, és ennek számos következménye van. Mindenekelőtt ez teszi képessé az embert a *kezdsre*, az *őskezdsre* – amelyben jelen van a Logosz (Jn 1,1). Az ember tud kezdeni, anélkül, hogy le kellene tennie, vagy el kellene hallgattatnia gyenge lelkiségét. Ez a semmiből teremtés képessége. Minden igazán új emberi mozdulat ilyen *kezds*. Nemcsak a művészet és a gondolkodás művei, hanem minden intuitív cselekvés, a pedagógusé, az orvosé; és egészen különösen a *megbocsátás* mozdulata értelmetlenné és megválaszolhatatlanná tesz minden olyan kérdést, amely a „miértre” irányul. Ha van rá válasz, akkor nem igazi megbocsátásról van szó. Ebben az értelemben a *kezds* az Én-lény legfontosabb ismertetőjele. Ezért, ha azt olvassuk, hogy a bukott angyalok elvesztették kezdetüket (Júd 1,6), ez azt is jelenti, hogy elvesztették eredetüket, forrásukat.

A Logosz-szíkra jelenléte az innenső parton lehetővé teszi, hogy az ember a hétköznapi lélekből kiindulva belső útra lépjen, anélkül, hogy előzőleg le kellene tompítania vagy el kellene hagynia a közönséges tudatot, ahogy a kereszténység előtti beavatási utakon. Ugyanezért válik fölöslegessé egy személyes szellemi vezető vagy guru. Utóbbi szerepe elsősorban abban állt, hogy átsegítse az emberi szellemet a szakadékon a hétköznapi tudat letétele után, és segítsen neki kiigazodni a túlvilágban, valamint a hétköznapi tudatba való visszatérésben.

Az ember tudatfölötti szellemi-lelki képességeivel elér a mennyig, a tudatfölöttiig. Ahhoz, hogy az ember szabadon válhasson ideák forrásává, le kell árnyékolódnia a menny közvetlen hatásának. Ez annak

8 Pontosabban: felütötte sátrát bennünk. (ford.)

a lelki területnek a kialakulásával történik meg, amelyet Rudolf Steiner „a szellem saját életének”⁹ nevez. Ebben a szellem nem az odaadásban él, ahogy az lényének megfelelné, hanem önmagában működik, a saját „házában”. Másrészt azonban a kezdéshez arra is szükség van, hogy a Logosz-szakra jelen legyen ebben a „házban”. Ez utóbbi feltétel teljesült a testté válás, az előző pedig a bűnbeesés által. Ez a kettő együtt biztosítja az ember szabadságát, lehetőségét a kezdésre.

A Logosz testté válása, beköltözése a földi emberbe abban is kifejeződik, hogy az isteni lakóhely áttevődik bizonyos „helyekről” – hegymagaslatookról, templomokból, szentélyekből – az emberi testbe, amelyet az *Újszövetség* ismételt „Isten templomának”¹⁰ nevez.

A Logosz beköltözése az emberi gyengeségbe lehetővé teszi a gondolkodás megváltását¹¹. Más szóval: biztosítható, hogy a gondolkodás, amely fölülről jön, torzítatlanul érkezzék meg le, az emberi tudatba, amely torzítatlanul fogadhatja be azt. Ezzel kezdetét veszi a földi ember, a test és ezzel maga a Föld megváltása, azé a területé, amely eddig „e világ fejedelmei” uralma alatt állt.

A Krisztus-impulzus azt jelenti, hogy a hétköznapi én útnak indul a valódi, magasabb Énnel való egyesülés irányába – a hétköznapi énbe ültetett Logosz-csíra segítségével. Így folytonossá válik az út, a tudat megtanul ki-, bejárni, nem kell többé „kiröpíteni”. Ezzel egyre szorosabban kapcsolja össze a mennyet a Földdel. Mindez odavezet, hogy a meditációt így lehet jellemezni: „a lélek működése a gondolkodás erejével”¹².

9 Lásd pl. a *Theosophie. Einführung in übersinnliche Welterkenntnis und Menschenbestimmung* című könyv *A lélek a lélekbirodalomban a halál után* című fejezetét (1904) (GA 9).

10 *IKor* 3,9–16; *Ef* 2,20–22; *IPt* 2,4–8.

11 Vö. R. Steiner 1914. március 7-i pforzheimi előadásával a *Vorstufen zum Mysterium von Golgathában* (GA 152).

12 Vö. R. Steiner 1912. augusztus 28-i müncheni előadásával a *Von der Initiation. Von Ewigkeit und Augenblick. Von Geisteslicht und Lebensdunkel* című könyvben (GA 138). Valamint a *Der Hüter der Schwelle* 8. képével a *Vier Mysteriendramen (1910–13)*-ban (GA 14).

A Logosz ereje az, ami érzékelhetővé teszi őt magát, mind a világban, mind az emberi lélekben. Ami Hérakleitosznál még egy kiválasztott¹³ egyedi esete volt – hogy azt tudta mondani, „A léleknek Logosza van, önmagát növelő”¹⁴ –, az a kereszténységgel általános emberi lehetőséggé válik. A történet, ami a kiválasztott Názáreti Jézusban, a Jordánban való megkeresztelkedéssel lejáródott, erővel áthatott, működő példakép volt, amely a feltámadás után gyorsan elterjedt az egyre növekvő embercsoportokban. „És az Isten ígéje növekedék” (*ApCsel* 6,7; 12,24; 19,20), hasonlóan ahhoz, amikor egy eszme először *egy valakiben* születik meg, de ezt követően hamar, sokak számára elérhetővé válik. Az Úr olyan, mint egy magasztos példakép vagy ősképe. Az, hogy valakiben felébred, fellobban a Logosz-szakra, az léleknek saját szabad tette, amelyet éppen a benne meglévő Logosz-csíra tesz lehetővé – bármilyen paradoxul hangozzék is. Kereszténnyé úgy válik valaki, hogy tudatosan ráébred erre a csírára. A szellemi valóság kétségbeesett, gyakran szinte már „vallásos” elutasításának vagy elhárításának épp az az – a tudatosság szintjének eléréséhez még éretlen – érzés az alapja, hogy a Logosz-lény jelen van az ember saját lelkében. Maga az elutasítás is a Logosz erejével, az azzal való visszaéléssel történik. Ez a Szent Szellem elleni bűn, amelyet kívülről nem lehet megbocsátani, mert ugyanazzal a szellemi erővel követjük el; csak az ember maga térhet meg, maga „változtathatja meg értelmét”¹⁵.

A mennyek országa mostanra valóban közel jött, a másik oldalról, ahonnan korábban nem lehetett fölkeresni. Az ember gyengeségében jelent meg; a hétköznapi – szokásaink – hamuja alatt izzik a kezdés parazsa. Aki föllobbantja, azt a Szent Szellem áldása kíséri.

Mostantól a hétköznapi tudat a felelős az élet e rejtett csírájáért. A megfelelő meditáció így szólhatna: „Gondozom a teremtményt”.

13 A „kiválasztott” főnévként értendő: egy kiválasztott (beavatott) ember (Auserwählter). (ford.)

14 *Hérakleitos műszi vagy a természetről* (Helikon Kiadó, 1983. 36. o.; a fordítás Kerényi Károly irányításával történt.) (ford.)

15 *Mt* 12,31–32; *Mk* 3,29; *Lk* 12,10.

A Logosz a teremtőm. Az, hogy az ember gondoza teremtőjét, Isten anyja képéhez vezet. Az *Isteni színjáték* utolsó képében Dante Istenlátása előtt tanítója, Szent Bernát¹⁶ a Madonnához imádkozik, hogy segítse Dantét. Az ima kezdő tercinái a lélek és a benne lakozó Logosz-szokra kapcsolatát fejezik ki:

„Óh, szűz Anyánk, leánya ten Fiadnak,
teremtményeknél nagyobb és szerényebb,
ős célja az örök határozatnak:
természetünket a te tiszta lényed
megnemesíté úgy, hogy a Teremtő
teremtőmennyé lett benned [...]”¹⁷

A testté válás motívumának fényében így láthatjuk a kereszténység impulzusát: A hétköznapi énben megjelenő Logosz-szokra képessé teszi a lelket arra, hogy *kezdjen*, és *elkezdjen* közeledni magasabb vagy igazi Énje felé. Ez a közeledés azonos a lélekben megbúvó Logosz-csira gondozásával, amely ettől növekszik és kivirágzik. A hamu takarta parázs fellobbanása az új Szent Szellem megjelenése, áldásának elfogadása.

A lélekben élő Logosz-szokra értelmében érthető a hegyi beszéd kulcsmondata (*Mt* 5,3): „Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa.” Ezek a „szegények” azok, akiknek nem *adódik* a szellem fölülről, hanem akik alulról, az ember gyengeségéből lépnek rá a fölfelé vezető útra. Ez a jellemző különbség akkor is megmutatkozik, ha összehasonlítjuk a Szent Szellem ábrázolását az *Ószövetségben* – és részben az *Újszövetségben* is – az „új” Szent Szellemmel a feltámadás utáni leírásokban.

16 Saint Bernard de Clairvaux (1090 vagy 1091–1153), francia ciszterci szerzetes. (ford.)

17 *Paradicsom*, XXXIII. ének, 1–2. tercina; Babits Mihály fordítása. „Vergine Madre, figlia del tuo figlio, / umile e alta più che creatura, / termine fisso d’eterno consiglio, / tu se’ colei che l’umana natura / nobilitasti sì, che ’l suo fattore / non disdegnò di farsi sua fattura.” (ford.)

Az *Újszövetség* tud erről a különbségről. Pál ezt írja a Titus-levélben (*Tit* 3,5): „Nem az igazságnak cselekedeteiből, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket az újjászületésnek fürdője és a Szent Szellem megújítása (*anakainoseos*) által.”